

'Ik wil het onderwijs meer ondernemend maken'

We schieten Tesla's naar Mars en 'big data' voorspellen ons gedrag nog voordat we het onszelf bewust zijn: technologische ontwikkelingen gaan sneller dan de meeste mensen kunnen bedenken. Tegelijkertijd is er een tekort aan vakmensen: vacatures voor bakkers, timmerlieden en zorgmedewerkers zijn moeilijk te vervullen. Hoe gaan de basisscholen in onze regio om met de uitdagingen van de toekomst? Chris van Meurs is voorzitter College van Bestuur van OPSPOOR, de overkoepelende stichting voor 37 scholen voor openbaar onderwijs in Purmerend en omliggende gemeenten. "De samenleving ondergaat fundamentele veranderingen, het is niet meer dan logisch dat het onderwijs zichzelf blijft vernieuwen. Een leermodel van dertig jaar geleden is nu niet meer houdbaar." Een gesprek over onderwijs nu én in de toekomst.

TOEKOMSTMAKERS

De Nederlandse kenniseconomie raast voort: tegenwoordig willen we 'een leven lang leren', in plaats van alleen leren in de jaren op school. Wat nu belangrijke kennis is, kan over twee jaar alweer verouderd zijn. Het onderwijs staat daarmee voor een mooie uitdaging: wat moet zij leerlingen bieden? Chris: "We bereiden leerlingen in het basisonderwijs voor op een toekomst die we nu nog niet kennen. Het is belangrijk dat kinderen al vroeg leren om mee te bewegen met de uitdagingen van dat moment. Daarom geven we in ons onderwijs vaardigheden mee om dat te kunnen doen. We leren ze om vragen te stellen: wat wil ik zelf leren en wat is daarvoor nodig? Waar haal ik informatie vandaan en hoe pas ik die toe? Onderzoekend leren, samenwerken, ondernemerschap en creativiteit zijn enkele competenties die nu en straks essentieel zijn en die we onze leerlingen meegeven. Zij zijn immers onze toekomstmakers! Op de scholen zien we door deze aanpak meer zelfstandige en betrokken leerlingen en dat geeft mooie resultaten."

IN GESPREK MET ONDERNEMERS

Chris blijft zelf graag goed op de hoogte van ontwikkelingen in de arbeidsmarkt. "Ik wil het onderwijs in onze regio meer ondernemend en vraaggericht maken: kijken naar wat er in onze omgeving gebeurt en deze ontwikkelingen direct toepassen in het onderwijs." Daarom is hij ook bestuurslid van Purmer Valley, een regionale samenwerking tussen ICT-bedrijven. Hij ondersteunt hen met waardevolle kennis en blijft zo ook op de hoogte van de huidige en toekomstige behoefte in het bedrijfsleven. "De expertise op het gebied van ICT ligt bij de ondernemers. Welke behoefte zien zij op de lange termijn? "Digitale geletterdheid is straks ontzettend belangrijk en daarom nemen we dat mee in ons lesaanbod."

Hoe werkt de financiering van onderwijs?

Elk onderwijsbestuur ontvangt een bedrag per leerling, de lumpsum. Dit bedraagt gemiddeld € 5.000 – 6.000 per leerling, afhankelijk van het soort en het aantal leerlingen van een school. Daarnaast ontvangen scholen extra geld via de prestatiebox.

Schoolbesturen bepalen zelf de verdeling van het geld. Alles wordt hieruit bekostigd: bedrijfsvoering, salaris medewerkers, facilitaire zaken, afschrijving, onderhoud, leerontwikkeling, exploitatie van schoolgebouwen et cetera. De gemeente is uitsluitend verantwoordelijk voor het beschikbaarstellen van onderwijsgebouwen, al dan niet via nieuwbouw. De schoolgebouwen worden juridisch overgedragen aan het schoolbestuur en zijn daarmee juridisch eigendom van OPSPOOR; het economisch eigendom (recht van verkoop) ligt bij de gemeenten. De kwaliteit van het bestuur en de scholen wordt eens per vier jaar gemonitord door de Inspectie van het Onderwijs.

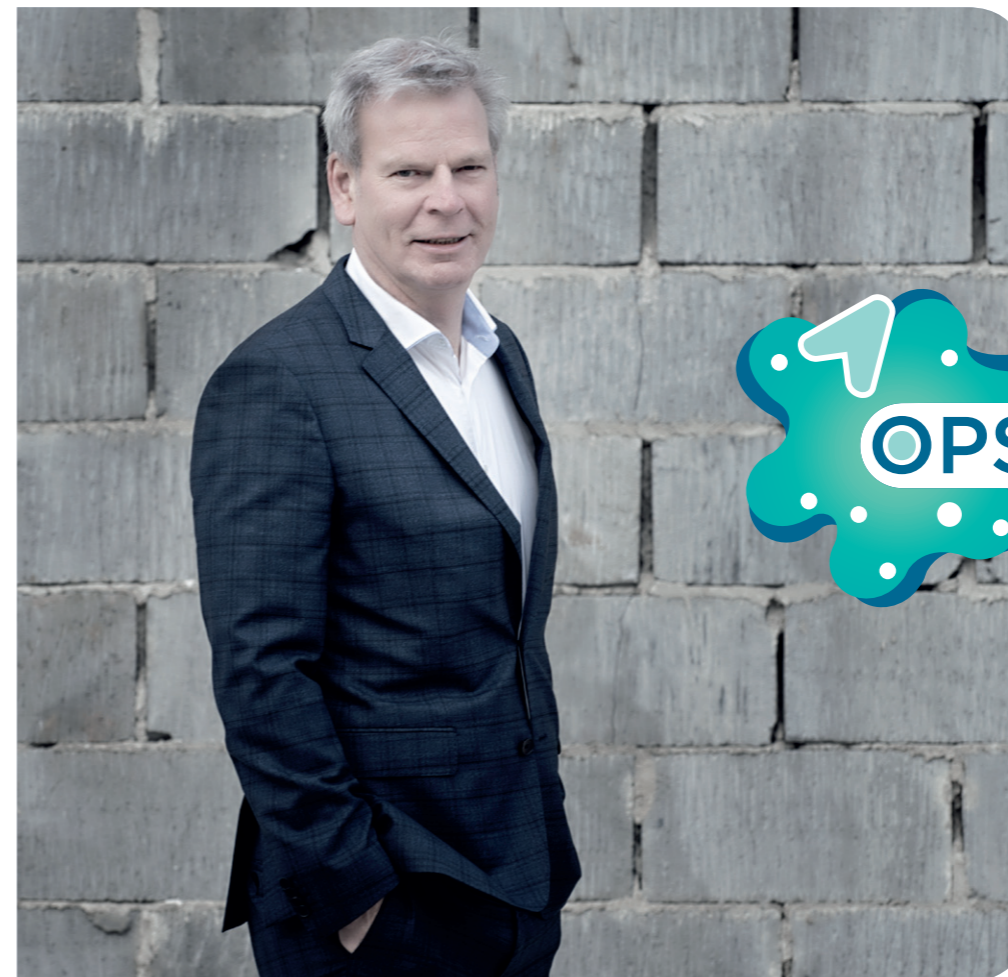
STAKINGEN

Een visie op het onderwijs van de toekomst is mooi, in de media gaat het de laatste maanden echter vooral over de hoge werkdruk, grote klassen en stakende leerkrachten. Hoe past dit bij zijn toekomstbeeld? "Ik heb begrip voor de stakingen. Het vak van leerkracht vraagt tegenwoordig om voortdurende kennisontwikkeling. Dan is het ook goed om naar de bijbehorende salarisstructuur te kijken. Aan de andere kant moeten we ons concentreren op waar we direct zelf invloed op hebben. Werkdruk verandert niet als we blijven doen wat we altijd al deden. Gelukkig zie ik veel mooie initiatieven hierin ontstaan. Zo ondersteunen we de leerkrachten door het mogelijk te maken om kennis onderling te delen in onze OPSPOOR academie. Er werken meer dan 700 medewerkers bij ons met veel kennis, ervaring en unieke talenten, we leren met en van elkaar."

ÉÉN LEERKRACHT VOOR
ÉÉN GROEP IS WAT MIJ
BETREFT NIET ALTIJD
DE BESTE OPLOSSING...

De huidige uitdaging van het tekort aan medewerkers vraagt ook om een goede visie op de structuur van het onderwijs. "Eén leerkracht voor één groep is wat mij betreft niet altijd de beste oplossing. Ik zie graag dat mensen voor het onderwijsvak kiezen omdat ze een passie hebben voor de ontwikkeling van kinderen. Niet elk aspect van het vak hoeft je daarbij te liggen. Het is mooi als leerkrachten zich echt kunnen specialiseren in een bepaald onderwerp en die kennis bijvoorbeeld kunnen inzetten voor meerdere leeftijdsgroepen. De pabo is nu nog meer gericht op het opleiden van een meer 'allround' groepsleerkracht. Daarom staan deze wensen en inzichten ook op de agenda bij overleggen met de pabo's. Zij zijn het voorportaal voor de leerkracht van de toekomst en hebben een hele belangrijke rol hierin."

Door leerkrachten zich te laten specialiseren kan er ook meer onderwijs op maat aangeboden worden. "In het verleden kozen we voor een vast onderwijsmodel: in een groep met leeftijds-genoten werken aan hetzelfde onderwerp. We

OPSPOOR verzorgt openbaar onderwijs op 37 scholen in Purmerend en de omliggende gemeenten Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Waterland en Wormerland. De stichting is verantwoordelijk voor 8.000 leerlingen en er werken meer dan 700 medewerkers. In 2017 bedroeg de omzet 45 miljoen euro.

voor toekomstmakers
OPSPOOR

te werken: dat zijn wat mij betreft allemaal ideeën om het basisonderwijs in de maatschappij te verankeren. Met 8.000 leerlingen bereiken we in theorie 16.000 ouders die elk hun eigen werkervaring hebben in de maatschappij. Deze ouders hebben heel waardevolle kennis, ik wil ze op een andere manier betrekken dan alleen de bekende rol van luizenmoeder."

ÉÉN GEZICHT NAAR BUITEN

OPSPOOR bestaat uit 37 verschillende scholen, allen met een eigen identiteit. "Elke school heeft een eigen historie, leefgebied en sfeer. Een dorpsschool met 80 leerlingen heeft een ander karakter dan een jonge school midden in een grote nieuwbouwwijk. Het is belangrijk om dat te behouden. Daarnaast mogen we laten zien wat de kracht is van onze verbondenheid: dagelijks werken meer dan 700 medewerkers samen om onderwijs van goede kwaliteit te bieden. Om die samenwerking te laten zien, hebben we gekozen voor een gezamenlijke huisstijl. Elke school krijgt uiterlijk eind 2018 een nieuw logo, met ruimte voor de eigen identiteit. Als stichting hebben we gezamenlijke kernwaarden: vertrouwen, verbinden en meesterschap. Elke school geeft hier een eigen invulling aan."

De schaal van de samenwerking blijkt ook uit de stichtingsbrede ontwikkelingen. Onlangs is een IT-lab geopend: een verdieping met drones, robots en tablets. Leerlingen gaan spelenderwijs aan de slag met nieuwe technieken. Hoe werkt een 3D-printer of een drone eigenlijk? "De ervaring die we daar opdoen zetten we voor 37 scholen in, zo hoeft niet elke school hier apart in te investeren. Van die kracht profiteren al onze leerlingen."

moeten ons afvragen of dat nu nog werkt én of het past bij de leerlingen van nu. Ik zie kansen in het bieden van lesstof op verschillende niveaus en in verschillende groepen, passend bij de interesses en uitdagingen van een leerling. Kinderen die meer instructie nodig hebben kun je in kleine groepen op maat bedienen, terwijl leerlingen die al wat verder zijn in hun ontwikkeling andere leeractiviteiten aangeboden krijgen. Dat hoeft niet per se beperkt te zijn tot de eigen groep. Groep 3, 4 en 5 kunnen bijvoorbeeld prima gezamenlijk opdrachten doen; zo leren kinderen tegelijkertijd in verschillende rollen en groepssamenstellingen te werken. Sociaal gezien is dat ook leerzaam en waardevol."

Maar daar zijn dan toch nog steeds leerkrachten voor nodig? "Zeker, maar ook andere functies kunnen hier bij ondersteunen. Denk aan mentoren, onderwijsassistenten, specialisten, een divers palet aan medewerkers waarmee je een 'op maat' aanbod aan leerlingen kunt doen. Daarin moeten we ook meer verbinding maken met experts buiten het onderwijs, bijvoorbeeld in het bedrijfsleven. De schoolstructuur moet dan anders: door de samenwerking te zoeken met bijvoorbeeld kinderopvangorganisaties vormen we kindcentra waarbij onderwijs anders wordt georganiseerd. Pedagogisch medewerkers ondersteunen in de school en brengen andere kennis en gedrag in."

MEER DAN LUIZENMOEDERS

Chris kijkt bij de onderwijsontwikkeling niet meer naar de grenzen van de schoolmuren. "De school moet geen afgeschermd gebied zijn. Leren doen kinderen overal en onderwijs hoort wat mij betreft midden in de samenleving te staan. Ik zie de school meer als een 'community': betrek ondernemers, verenigingen en ouders bij de lesstof, zodat de omgeving van een kind verweven is met de school. Klaslokalen vestigen in verzorgingshuizen of ZZP'ers de ruimte geven om in een schoolgebouw